

שיבת המתמידים "מאור שרגא" בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א רמת ויזניץ חיפה

כסלו תש"פ

פרשת "תולדות"

בס"ד

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" (כ"ה י"ט). לכאורה מדוע נאמר פעמיים, אם יצחק בנו של אברהם בידוע כי אברהם היה אביו של יצחק? אלא טבע האנשים להשתבח ביחוס וכבוד, יש 'בן' שהוא אדם פשוט ומשתבח באביו שהוא גדול בתורה ויראה, ויש 'אבי' שהוא אדם פשוט ומשתבח בבנו שהוא גדול בתורה ויראה, וכאן אברהם ויצחק היו שניהם צדיקים. לכן נאמר פעמיים, ללמדך: "יצחק בן אברהם" יצחק השתבח שהוא בנו של אברהם, ו"אברהם הוליד את יצחק" אברהם השתבח שזכה לבן כיצחק.

*

"ויעתר יצחק לנכח אשתו... ויעתר לו ד' " (כ"ה כ"א). רש"י: 'לנכח אשתו' זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת. וקצת קשה הרי "לנכח" פירושו 'כנגד' (פנים אל פנים) ולא כפירוש רש"י? אלא כוונת רש"י על התפלה, תפלתו של יצחק היתה כנגד תפלתה של רבקה. יצחק התפלל לדי' שיהיה לו בנים לא בזכותו שהוא צדיק בן צדיק כי זה לא חשיבות להיות צדיק כשיש אב צדיק, אלא שיזכה לבנים בזכות רבקה כי היא צדקת בת רשע וזה חשיבות דבר גדול. ורבקה התפללה לדי' שיהיה לה בנים לא בזכותה כי היא צדקת, הרי אביה רשע, אלא בזכות יצחק כי הוא צדיק ואביו צדיק. לכן "ויעתר לו ד' " שאין דומה תפלת (רבקה בזכות) צדיק בן צדיק, לתפלת (יצחק בזכות) צדיק בן רשע. (הגר"א אמצוג זצ"ל)

*

"ויתרוצצו הבנים בקרבה" (כ"ה כ"ב). רש"י: כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ורוצה לצאת, וכשהיתה עוברת על פתחי ע"ז עשו רץ ורוצה לצאת. את עשו אפשר להבין התרוצץ ובקש לצאת כי נמשך אחרי ע"ז, ואילו בבטן אמו לימד מלאך את התורה ולא יכול לסבול זאת. אך יעקב שלמד תורה שם מפי המלאך מה ראה להתרוצץ? אלא יעקב אבינו ויתר אפילו על לימוד התורה מפי מלאך – אם זה מחייב אותו לשכון בכפיפה אחת עם עשו, לכן רצה לצאת.

*

"ורב יעבוד צעיר" (כ"ה כ"ג). מי שרוצה להיות "רב" גדול בתורה ויראה, "יעבוד צעיר" יעבוד בצעירותו (ר"מ בנט).

*

"וויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך ליי" (כ"ה ל"א). מדוע ביקש זאת יעקב מעשו דוקא כעת כאשר אמר לו "הלעיטני נא"? אלא יעקב ידע מה שנאמר לרבקה אמו "ורב יעבוד צעיר" שהבן הגדול ישמש את הבן הקטן, וכעת כאשר עשו מבקש מיעקב "הלעיטני נא" שימש אותו, הרי יעקב צריך להיות ה"רב" הגדול, לכן ביקש מעשו שימכור לו את בכורתו ויהיה ה"רב" ויעבוד וישמש לעשו שיהיה הצעיר אחרי המכירה. (כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"חכמת אליעזר" זצלה"ה)

*

"וויאמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשוי" (כ"ז כ"ב). דרשו חז"ל (בר"ר ס"ה): 'בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידיים ידי עשוי'. לכאורה קשה, הרי בפסוק לא נאמר "אין הידיים ידי עשוי", אלא משמע אפילו "הקל קול יעקב" אעפ"כ "והידיים ידי עשוי"? אלא בפסוק נאמר "הקל קול יעקב" (חסר יו'), והכוונה אם קל קול יעקב וחסר – לא מתפללים ולא לומדים כראוי, אז "והידיים ידי עשוי", אבל אם "הקול קול יעקב" (מלא יו'), לומדים ומתפללים בקול ובהתלהבות, אזי 'אין הידיים ידי עשוי'.

(הגר"א מוילנא)

”ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך... ותאמר לו אמו... אך שמע בקלי ולך קח ליי” (כ”ז ח’ י”ג).
רבקה אמנו צוותה ליעקב שלא יהיה כוונתו לקבל את הברכות, אלא לשם קיום מצות ‘כיבוד אס’ לעשות
רצון אמו, ואז בודאי לא יהיה ניזוק, כי שליחי מצוה אינם ניזוקים. (חת”ס)

* * *

”הקל קול יעקב” - קול תורה וקול תפלה

נאמר בפרשה: ”הקל קול יעקב והידים ידי עשוי”. מובא (בר”ר ס”ה, ילקוט קט”ו): ‘בזמן שקולו של
יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשוי’.

לכאורה מדוע נאמר גם בתי כנסיות וגם בתי מדרשות? אלא ידוע מספה”ק – אדם הרוצה לזכות
לתורה, עליו **להתפלל** על זה, כמו שאחז”ל (נדה דף ע’): ‘מה יעשה אדם ויחכם ירבה
בישיבה... ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר (משלי ב’ ו’) “כי ד’ יתן חכמה מפיו דעת
ותבונה”. משמע שלזכות לתורה צריך גם תפלה.

כן ידוע – אדם הרוצה שתפלתו תתקבל ותעלה לרצון לפני השיי”ת, עליו להקדים לה **לימוד התורה**
כמו שאמר שלמה המלך (משלי כ”ח ט’): “מסיר אזנו משמע תורה גם תפלתו תועבה”. כי הקב”ה
נתן לנו תורתו ללמוד בה, ואם אנו ממלאים בקשתו של הקב”ה ולומדים תורה, אזי גם הקב”ה
ממלא בקשתנו מה שמבקשים אנו בתפלה.

בדרך זה מפרשים את הפסוק (שמות י”ט י”ט): “משה ידבר והאלקים יעננו בקולי”. “משה” נקרא
התלמיד חכם, ולימוד התורה נקרא ‘דיבור’ כמו שדרשו חז”ל (יומא י”ט) “ודברת בס” ולא בדברים
בטלים. וכל תלמיד חכם כשירים קולו בתפלתו להשיי”ת והוא נענה, זה מכח זכות לימוד התורה.
וזה הפירוש: “משה ידבר” אם התלמיד חכם לומד תורה, אזי “והאלקים יעננו בקולי” לתפלתו
שמתפלל בקול. (טיול בפרדס)

בענין זה מפרשים את הפסוק (מלכים א’ ח’ כ”ח): “לשמע אל הרנה ואל התפלה”, דהנה ‘רנה’ נקרא
גם לימוד התורה כמו שאחז”ל (תמיד ל”ב) ‘אין רנה של תורה אלא בלילה שנאמר (איכה ב’ י”ט)
”קומי רוני בלילה”. וזהו הפי’: “לשמע אל הרנה” אם הקב”ה שומע לימוד התורה, אזי “ואל
התפלה” הקב”ה שומע גם אל התפלה וממלא בקשתנו. (ספה”ק)

כך אנו אומרים ב’אקדמות’ לשבועות: “צבי וחמיד ורגיג דילעון באורייתא - צלותהון בכך מקבל
והניא בעותא”, היינו מאחר שישראל יגעו בתורה, לפיכך מתקבלת תפלתם לפני השיי”ת. (אמרי
אמת).

ולפי”ז אפשר להבין את המדרש: ‘בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות’ היינו
שצריך ב’ קולות, קול **תפלה** בבתי כנסיות וקול **תורה** בבתי מדרשות, אזי ‘אין הידים ידי עשוי’, ולנו
הנצחון בס”ד.

(באר יחיאל)

* * *